

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 17. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: fredag den 13. januar
Tidspunkt: kl. 10
Sted: vær. 2-133

Til stede: Erik Christensen (S), formand, Kenneth Kristensen Berth (DF), næstformand, Claus Kvist Hansen (DF), Jan E. Jørgensen (V), Christina Egelund (LA), Peter Hummelgaard Thomsen (S), Søren Søndergaard (EL) og Rasmus Nordqvist (ALT).

Desuden deltog: udenrigsminister Anders Samuelsen.

Punkt 1. Rådsmøde nr. 3513 (udenrigsanliggender) den 16. januar 2017

Udenrigsministeren sagde, at alle dagsordenspunkterne var til orientering. Siden samlenotatets oversendelse var det blevet besluttet at udskyde drøftelsen om Egypten til et senere tidspunkt, formentlig februar.

Punkt 1. Rådsmøde nr. 3513 (udenrigsanliggender) den 16. januar 2017

1. Syrien

– Politisk drøftelse

Rådsmøde 3513 – bilag 1 (samlenotat side 2)
EUU alm. del (16) – bilag 98 (udvalgsmødereferat side 51,
senest behandlet i EEU 7/10-16)

Udenrigsministeren: På rådsmødet ventes en drøftelse af EU's respons på den ændrede situation i Syrien efter Aleppos fald i december og de diplomatiske aktiviteter, der er fulgt i kølvandet. Evakueringen af Østaleppo blev gennemført ultimo december efter store diplomatiske anstrengelser. Store dele af civilbefolkningen er evakueret til den vestlige del af Aleppo, ligesom civile og resterende oprørssoldater blev transporteret til den oprørskontrollerede naboprovinc Idlib. FN anslår nu, at omkring 47.000 mennesker fortsat opholder sig i det østlige Aleppo. Med evakueringen fra Østaleppo er den humanitære adgang forbedret, men situationen er fortsat meget alvorlig.

En landsdækkende våbenhvile, som Rusland og Tyrkiet stod bag, trådte i kraft ved årsskiftet. Desværre har der siden været flere brud på aftalen, som derfor må siges fortsat at være skrøbelig.

Med udgangspunkt i våbenhvilen har Rusland og Tyrkiet inviteret det syriske regime og den syriske opposition til forhandlinger i Astana, Kasakhstan, i januar måned. Det er endnu

uvist, hvem der vil repræsentere den syriske opposition ved forhandlingerne, ligesom det er uklart, hvilke internationale aktører der vil være til stede ud over Rusland, Tyrkiet og Iran. Danmark og EU lægger vægt på, at mødet i Astana bør være inkluderende og komplementere den centrale syriske forhandlingsproces i FN-regi, der planlægges genoptaget den 8. februar.

Jeg forventer, at EU på mødet sender et klart signal om støtte til FN's særlige udsending for Syrien, Staffan de Misturas, bestræbelser på at fremme en politisk forhandlet løsning på konflikten. Der er akut behov for at genoptage forhandlingsprocessen inden for rammerne af FN's sikkerhedsrådsresolution 2254 fra december 2015 og Genève-kommunikatet. En inklusiv politisk løsning er den eneste farbare vej frem, hvis vi skal undgå, at Syrien forbliver et arnested for krig og ustabilitet. En vedvarende våbenhvile er en forudsætning for meningsfulde fredsforhandlinger.

Den landsdækkende våbenhvile vil også give større muligheder for at opnå humanitær adgang. I resten af Syrien møder de humanitære organisationer fortsat betydelige udfordringer for at kunne levere uhindret og vedvarende nødhjælp. FN vurderer, at 13,5 millioner mennesker i Syrien har behov for nødhjælp, og at omkring 6,3 millioner mennesker er internt fordrevet i landet.

Jeg forventer, at vi i næste uge i Udenrigsrådet skal drøfte, hvordan EU kan lægge pres på parterne for at sikre en bæredygtig våbenhvile og genstarte fredsforhandlingerne. Det er desuden positivt, at EU arbejder på at fastlægge elementerne i en EU-strategi om Syrien, ligesom vi hilser EU-initiativet velkommen om afholdelse af en international konference til april i opfølgning på Londonkonferencen sidste år.

Fra dansk side vil vi desuden lægge vægt på, at EU fortsat arbejder for forbedret humanitær adgang i Syrien og fastholder støtten til den moderate syriske opposition for at undgå, at befolkningen ender med at stå uden alternativ til ISIL og radikalisering. Ydermere støtter vi fra dansk side op om internationale bestræbelser på at stille de ansvarlige for de mange overgreb begået under konflikten til ansvar.

Det var i den sammenhæng et positivt skridt, at FN's Generalforsamling den 21. december vedtog en resolution, der oprettede en FN-mekanisme for netop at undersøge og følge op på de mest alvorlige overgreb begået i Syrienkonflikten.

Kenneth Kristensen Berth spurgte, om den danske regering syntes, at den amerikanske administration skulle tage imod invitationen fra Rusland om at deltage i mødet i Kasakhstan.

Søren Søndergaard påpegede det positive i våbenhvilen, selv om den var kommet i stand under særlige betingelser. Det var også godt, at man lagde op til at genoptage fredsprocessen i FN-regi den 8. februar. I samlenotatet stod der, at EU inden da planlagde at være vært for bilaterale samtaler om Syrien med fokus på bl.a. forsoning og genopbygning. Var det bilaterale eller multilaterale samtaler? Og hvilke parter ville man inkludere? Han blev

betænkelig, når han hørte ministeren sige, at man ønskede at inddrage alle reelt eksisterende parter på jorden i inkluderende forhandlinger. Hvad betød det? USA havde sagt, at SDF (Syriens demokratiske styrker) skulle inddrages. Tyrkiet var blevet rasende over det. Støttede Danmark amerikanere i at inddrage SDF? Eller bakkede Danmark op om den tyrkiske modstand? Tyrkiet udviste stadig større aggressivitet og var nu bakked op af Rusland. Det pres, som tyrkiskstøttede styrker lagde på SDF, forsinkede befrielsen af Raqqa, men var det en central opgave i den danske regerings øjne at befri byen? Ville SDF i øvrigt blive inddraget i de forhandlinger, der skulle finde sted i EU-kredsen? Og var man enig i, at befrielsen af Raqqa vedrørte syrere og ikke kræfter uden for Syrien? Og var man på den baggrund parat til at afvise den rolle, som Tyrkiet gerne ville have lov til at spille?

Rasmus Nordqvist spurgte, hvem der skulle deltage i de bilaterale samtaler, som udenrigsrepræsentanten tog initiativ til. Kunne man forstille sig, at EU gjorde brug af nogle redskaber, der kunne føre til forhandlinger og ultimativt til fred?

Udenrigsministeren svarede Kenneth Kristensen Berth, at han ikke vidste, om amerikanerne ville deltage, men at han bakkede op om det. Han så i det hele taget gerne, at så mange parter som muligt deltog i forhandlingerne. Man stod i en meget vanskelig situation, og det var svært at vide, hvad der var den rigtige vej frem. Fra dansk side bakkede man op om de initiativer, der kunne pejle i den rigtig retning. Kurderne var ikke en del af FN-forhandlingerne, da de ikke indgik i den syriske oppositionsdelegation. Det var et dilemma, for kurderne skulle være en del af inkluderende løsning. Hvordan det i praksis skulle foregå, vidste ingen nu. Udenrigsrepræsentanten førte samtaler med bl.a. Libanon, Iran og Saudi-Arabien, men der var ikke noget nyt i den forbindelse. Der var blevet afgivet mandat i efteråret, og det havde også været nævnt i udvalget tidligere.

Rasmus Nordqvist syntes, det var vigtigt, at udenrigsministeren på rådsmødet gav udtryk for, hvilke samtaler man bør have. Hvis der ikke var spillere fra selve Syrien med, kunne man fra dansk side opfordre EU til påtage sig en rolle, hvor man sørger for også at inkludere kurderne. Man kunne tage den direkte uden at inddrage så mange parter i første omgang. Ministeren burde gå aktivt ind og påvirke drøftelsen, så det ikke bare blev til nogle møder med Saudi-Arabien, Libanon etc. Man skulle finde ud af, hvad EU kunne byde ind med.

Søren Søndergaard havde opfattet det sådan, at EU planlagde samtaler i januar, hvor man ikke ville inkludere SDF, som var den styrke, der stod til at befri Raqqa. Det forekom ham lidt underligt. Ville den danske regering give sin offentlige støtte til det amerikanske udenrigsministeriums udmelding om at inkludere SDF? Man kunne vel klart sige, om man var enig med amerikanerne eller med tyrkerne? Han efterlyste et svar på spørgsmålet om befrielsen af IS' hovedby, Raqqa. Havde man opgivet kampen mod IS? Hvem forestillede man sig skulle befri byen? Mente den danske regering, at det var i orden, at IS sad på byen? Det fremrykkende SDF kunne ikke være to steder på en gang: De kunne ikke både kæmpe mod tyrkiskstøttede militser og hjælpe alle andre med at befri verden fra IS. Søren Søndergaard savnede en klar udmelding fra regeringen.

Udenrigsministeren anerkendte, at der var et åbenlyst dilemma. Man kendte Tyrkiets røde linje i forhold til kurderne og deres deltagelse i fredsforhandlingerne. Det var ikke udenrigsrepræsentanten, der førte fredsforhandlinger, men FN. EU arbejdede på en ny Syrienstrategi, der gerne skulle vedtages på FAC-mødet i april 2017, hvor man fortsat ville presse på for en løsning i FN-regi. Han var ikke klar over, om kommentarerne fra Søren Søndergaard om Raqqa skulle opfattes polemisk. Regeringen støttede ikke IS.

Rasmus Nordqvist påpegede, at man talte om dagsordenen for det rådsmøde, som ministeren skulle til. Man vidste, at der udgik initiativer fra udenrigsrepræsentanten om nogle samtaler. Fra dansk side gik man vel til mødet med en holdning og med forslag til, hvad man skulle gå i dialog med samarbejdspartnere om. Det var klart, at der var støtte til FN-sporet, men hvis man ønskede inkluderende konflikthåndtering og fredsforhandlinger, skulle man nogle gange tale med folk, der var på tværs. I samlenotatet lagde man netop vægt på, at der skulle være bilaterale samtaler, dvs. at man kunne tage telefonen og ringe. Ville regeringen opfordre til også at inkludere kurderne i samtalerne? Han ville gerne vide, hvad ministeren ville foreslå sine EU-kolleger.

Søren Søndergaard understregede, at grunden til at mødes i udvalget var at tale om den danske position. Ministeren var blevet stillet nogle klare spørgsmål: Ville han støtte den amerikanske holdning om, at Syriens demokratiske styrker skulle inddrages i fredsforhandlinger, eller ville han støtte Tyrkiets nej til det? Bare det dog havde været et polemisk spørgsmål om Raqqa, men det var vanskeligt ikke at komme ind på den danske holdning, når de styrker, der var ved at befri byen, og som bekæmpede islamisterne, var ved at blive faldet i ryggen af tyrkiskstøttede styrker. Støttede man de styrkers fremfærd? Han var med på, at kurderne ikke var involveret i fredsforhandlingerne i FN-regi, fordi de ikke havde været inkluderet af de ledende diplomatiske kræfter i den syriske opposition, men ministeren måtte alligevel forholde sig til situationen på jorden. Det var ikke den syriske opposition i bred forstand, der var ved at befri byen.

Udenrigsministeren sagde, at det ikke var hans hensigt at give et uklart svar. Man fulgte FN-sporet og ønskede at inkludere så mange som muligt. Regeringen støttede op om udenrigsrepræsentantens samtaler med bl.a. Libanon, Iran og Saudi-Arabien, og alle vidste, at Iran spillede en problematisk rolle i det, der foregik. Det budskab ville han tage med til mødet. Han ville også udtrykke opbakning til at inkludere amerikanerne og til at gøre kurderne til en del af løsningen.

Søren Søndergaard tilføjede, at der i samlenotatet stod, at 13,5 millioner mennesker havde brug for nødhjælp, heraf de 4,9 millioner befandt sig i områder, der var svært tilgængelige for den hjælp. Kunne ministeren sende ham en oversigt over, hvilke områder det drejede sig om?

Udenrigsministeren sagde, at der ville komme et svar på den forespørgsel.

Udg. 2. Egypten

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3513 – bilag 1 (samlenotat side 4)

Punktet var udgået.

3. Mellemøsten

– *Politisk drøftelse/(Evt.) rådskonklusioner*

Rådsmøde 3513 – bilag 1 (samlenotat side 6)

EUU alm. del (15) – bilag 842 (udvalgsmødereferat side 1191,
senest behandlet i EEU 15/6-16)

Udenrigsministeren: Derudover ventes der også på rådsmødet en drøftelse om fredsprocessen i Mellemøsten med afsæt i Pariskonferencen på søndag – altså dagen før – og FN's sikkerhedsrådsresolution 2334 af 23. december 2016 om bosættelsespolitikken.

I øjeblikket er der ingen løsning i umiddelbar udsigt. Ingen af parterne er parate til at give de nødvendige indrømmelser. Israels regering har ganske enkelt ikke viljen. Palæstineserne er splittede mellem Det Palæstinensiske Selvstyre på Vestbredden og Hamas i Gaza, og de har svært ved at fremstå som en forhandlingspartner, der har evnen til at forhandle seriøst. Det er overskriften lige nu, men sådan kan det ikke fortsætte.

FN's Sikkerhedsråd vedtog den 23. december 2016 resolution 2334, der bl.a. fordømmer bosættelsespolitikken, terrorhandling, provokation, opildnen og ødelæggelse. Resolutionen er i tråd med regeringens holdning og EU's politik på området. Resolutionen er vigtig. Den giver et internationalt pejlemærke for, hvor parterne hver især skal sætte ind.

Det samme gør Mellemøstkvartettens rapport fra juli 2016. Den opregner begge parters mangler og kommer med anbefalinger til parterne. Den fungerer således som et nyttigt værktøj - en form for tjekliste – og med USA, Rusland, FN og EU bag har den tyngde og indholdet til at bringe fredsprocessen fremad. Spørgsmålet er så, om parterne ønsker det.

Frankrig har inviteret til en international konference om Israel og Palæstina den 15. januar. Der er tale om en længe planlagt opfølgning på det ministermøde, der fandt sted i Paris den 3. juni 2016. Dengang deltog et mindre antal lande. Danmark var ikke med.

Formålet med konferencen den 15. januar er at bekræfte de politiske principper bag fredsprocessen og finde en vej frem. Regeringen støtter alle initiativer, der kan sætte skub i nye forhandlinger. Derfor deltager jeg den 15. januar i Paris.

Kenneth Kristensen Berth spurgte, om ministeren mente, at resolution 2334 kunne bidrage til en løsning på Israel-Palæstina-konflikten.

Rasmus Nordqvist sagde, at det var godt, at ministeren skulle deltage i konferencen i Paris. I samlenotatet stod der, at man arbejdede med økonomiske incitamentter for begge parter til at indgå en fredsftale. På Vestbredden ødelagde Israel gang på gang EU-betalte genopbygningsprojekter. Man havde talt om, hvorvidt EU skulle søge erstatning fra Israel for at underminere det arbejde. Ville ministeren tage det spørgsmål op? Skulle man tage yderligere skridt og sige til Israel, at det ikke var i orden, at EU-finansieret genopbygning gang på gang blev ødelagt? Der blev smadret for temmelig store beløb.

Kenneth Kristensen Berth syntes ikke, at ministerens respons var beroligende. Han kunne forstå, at Danmark bakkede op om resolution 2334, men hvorfor mente ministeren, at den ville bidrage til at skabe bedre stemning mellem parterne og få fredsprocessen i gang? Ministeren havde fremstillet situationen på jorden rimeligt. Man kendte den israelske regerings position, men Kenneth Kristensen Berth var faktisk ikke klar over, om man kendte det palæstinensiske selvstyres position. Der var nemlig reelt tale om et styre i Gaza og et andet i Judæa-Samaria, hvor det, hvis der blev afholdt et frit valg, formentlig også ville munde ud i et Hamas-ledet styre. Hvordan kunne ministeren og det internationale samfund bidrage til at ændre forholdene på jorden? Var det bedste, man kunne gøre, at komme med ny fordømmelse af Israel? Det virkede besynderligt. Hvad var den danske indgangsvinkel til, at den nye amerikanske administration ville flytte den amerikanske ambassade fra Tel Aviv til Jerusalem? Forestillede ministeren sig, at det spørgsmål ville blive rejst – også på konferencen i Paris?

Udenrigsministeren svarede Rasmus Nordqvist, at det selvfølgelig var uacceptabelt, og at man i dialogen med Israel om de EU-støttede projekter forsøgte at skabe et overblik over situationen og få stoppet ødelæggelserne. Han mente, at resolutionen var balanceret, idet den pegede både i den ene og den anden retning. Man stod i en situation, hvor den ene part sikkert ikke havde vilje, mens den anden ikke havde evnen. Der var ikke en løsning lige om hjørnet, men man måtte fortsætte med at gøre brug af de redskaber, der var til rådighed. Det var bl.a. en god idé at deltage i konferencen, fastholde dialogen og være så konkret som muligt om de ting, der skulle rettes op på. Der var noget at udsætte på begge parter.

Rasmus Nordqvist påpegede, at man i 2016 havde set en voldsom acceleration i Israels ødelæggelse af dansk-og EU-finansierede projekter. Havde EU ikke snart fået nok og ville man bede Israel om at betale ved kasse 1? Det var måske på tide at kræve kompensation. Han henviste i øvrigt til den diskussion, der havde været i Europa-Parlamentet om mærkninger af varer fra bosættelserne i Vestbredden. Talte man videre om det? I samlenotatet talte man om økonomiske incitamentter, men så længe man ikke lagde et økonomisk pres på aktiviteten i de besatte områder, havde han svært ved at se, hvordan man fik skubbet til Israel. Det handlede ikke om nationen Israel, men om aktiviteterne i de besatte områder på Vestbredden. Hvad ville regeringen sige om de økonomiske incitamentter? En ting var at kræve kompensation for det, som Israel smadrede, og en anden var at presse Israel til at leve op til den seneste resolution om virksomheder i de besatte områder.

Kenneth Kristensen Berth syntes, ministeren var lidt skarptskåren i sin retorik. Ministeren havde sagt, at der manglede vilje hos de israelske regering til at gøre noget, og at der manglede evner hos det palæstinensiske selvstyre til at gøre noget. Mente han dermed, at der var vilje hos det palæstinensiske selvstyre til at gøre noget? Hvis det var ministerens vurdering, og han samtidig mente, at der ingen vilje var hos den israelske regering, placerede han sig ret klart i den palæstinensiske lejr. Det var ikke der, han havde oplevet at Danmark havde stået tidligere. Var det ministerens beslutning at placere sig i den lejr? Han gentog sine spørgsmål om resolution 2334 og om flytningen af den amerikanske ambassade.

Udenrigsministeren mente at have besvaret Rasmus Nordqvists spørgsmål. Der var en tæt dialog med Israel for at få overblik over situationen og finde løsninger. Ministeren sagde til Kenneth Kristensen Berth, at han ikke havde givet udtryk for at placere sig i det ene eller det andet hjørne, men mente at have givet udtryk for en balanceret holdning, da der var problemer på begge sider. Det med manglede vilje og evne var en anden måde at sige på, at der var tale om en fastlåst situation. Det skulle ikke opfattes på anden vis end en opfølgning på bl.a. vedtagelse V 53 om situationen på Vestbredden, som et bredt flertal i Folketinget stod bag. Danmark havde ikke planer om at ændre kurs i spørgsmålet om Jerusalem.

Rasmus Nordqvist spurgte til den danske holdning til Israel-Palæstinaspørgsmålet, der ville være til debat på rådsmødet. Han vidste, at der havde været dialog med israelerne i flere år om ikke at smadre det, som EU prøvede at bygge op for at skabe et nogenlunde værdigt livsgrundlag – specielt for beduinerne på Vestbredden. Havde man ikke tænkt sig en videre dialog? Hvad mente man med at gøre brug af økonomiske incitament, hvis det ikke inkluderede at få Israel til at betale for ødelæggelserne?

Kenneth Kristensen Berth spurgte, hvor ministeren oplevede, at der var vilje hos det palæstinensiske selvstyre til at indgå i fredsforhandlinger med Israel. Han var klar over, at den danske ambassade ikke blev flyttet, men hørte han også ministeren sige, at han var imod, at USA som alliancepartner flyttede sin ambassade?

Søren Søndergaard spurgte, om ministeren med sin antydning af vilje hos det palæstinensiske selvstyre mente Abu Mazen-administrationen og ikke Hamas? Var det palæstinensiske selvstyre lig med dem, der officielt sad på posterne p.t., og ikke dem, der havde flertallet i Gaza?

Udenrigsministeren svarede, at hvis man ikke havde evnen, var det næsten ligegyldigt at have viljen. Der var problemer på begge sider, bl.a. den fortsatte bosættelsespolitik, som man løbende kritiserede. Resolutionen var et af de redskaber, man havde til at løfte sagerne videre. Og den ville han tage med og bruge som udgangspunkt på møderne.

4. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

5. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Mødet sluttede kl. 11.20